

2007 בהזנה

עופר קרול

השנה שחלפה לא הייתה טובה לרפתנים בתחומי ההזנה. עליות המחירים והרעה בתנאי הסחר העלו את משקל המזון בסך ההוצאות וחדדו את הבעייתיות של אספקת המזון לרפת הישראלית בעידן של מחסור עולמי בגרעינים וקשיים של אספקת מספוא גם איכותי בישראל. **ד"ר עופר קרול** מביא את זווית השקפתו על ההתפתחויות בהזנת הבקר ב-2007

במחירים שעומדים ליפול על ראשנו. השילוב של בצורת חלקית, כפי שזה נראה בזמן כתיבת שורות אלו, ולהמשך העלייה במחירי הגרעינים והמזון החלבוני, חייב להביא אותנו לחשיבה יותר רעננה לאספקת המזון ברפת. ב-2007 גברה הנטייה אצל רבים "להזיל" את המנות. הוזלה שבאה, במידה רבה, על חשבון

במשקים שציפו מהם להרבות בייצור גרמה לעלייה של 5%-10% במספר הפרות מבלי שהיה במרבית המשקים ומרכזי המזון, די מספוא גם לכסות את כל צורכי העדר הגדל. המחסור במזון גם יורגש בעיקר ברבעון הראשון של 2008, עד קציר החיטה באפריל (במידה ויהיה מה לקצור) וזה ללא תלות

יתוח נתונים של הלמ"ס (הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה) מצביע על התייקרות "התערובות לבקר" ב-40% רק בשנת 2007. הכרת המציאות

המשך המגמה של מעבר למרכזי מזון אזוריים - באר טוביה

2007 ותוצאותיה – ייתכן ותביא משקים קטנים להרהורי פרישה. מחיר המזון שעלה יחד עם התמורה לחלב, שלא הצליחה ולא מצליחה גם היום, להדביק את הפער, עשויים לגרום גם למשקים גדולים וחזקים להימנע מהשקעות ואנו נמצא את עצמנו סובבים סביב הזנב, מנסים לייצר יותר והולכים ויורדים ביעילות הייצור.

המסקנה שלי מ-2007 היא שצריך, יותר בהצלחה, למצוא נתיבות לחברינו מגדולי השדה ולגרום להם להבין, כי רווח קצר של שנה אחת בגרעינים או גידולים אחרים, על חשבון המספוא, זהו מהלך שבסופו יפגע בכולנו. האחד ירוויח מעט, השני לא יוכל לעמוד בתחרות והמשק כולו יפסיד.

ב-2007 נמצאנו משקיעים יותר בזבל. לא מספיק בעיניי ואפילו לא נכון, כי הייעוד המרכזי של הזבל הוא בשדות, בטיוב הקרקע ובהשפעה החיובית שיש לו על יבולי השדה. כל מעשה שיוכל להביא את הזבל לשדות יהפוך את המטרד לברכה לכולנו.

התהליך, שהתחיל כבר מזמן וגבר ב-2007, של מעבר מהכנת מזון בחצר המשק למרכזי מזון אזוריים הוא תהליך מבורך, ביכולת שלו לשפר את הרמה והבקרה המקצועית. מאידך, כמו כל "מהפך", זה חייב להיעשות בזהירות ובשיקול דעת מאחר ולא כל מה שטוב לאחד מתאים גם לשני. המעבר למרכזי מזון וכלכלת ההפרטה במשק הישראלי גורמים למאבקים בין ספקים ולעתים (לצערתי) גם ללא כפפות וחבל.

2007 הייתה קשה בתנאי הסחר מזון/תמורה. 2008 תוכל להיות טובה יותר אם נתכונן לקראתה בבחינת "מי שטורח בערב שבת אוכל בשבת". ■

האיכות וזה, יחד עם הגדלת הצפיפות ברפתות, הביא לפגיעה בנצילות המזון, בתנובה לפרה, ולעלייה בנגיעות העטינים. הייצור הארצי הכולל עלה, אבל לא בכל המשקים ולא מעט נפגעו גם בסך כמות החלב המשוק, בגין שינויי הממשק והמדיניות.

תחליפי גרעינים כאלו, שיוכלו לספק לנו מקורות אמינים לאנרגיה זמינה בכרס, אין הרבה, ואפילו מזונות כמו קליפות הדורים הצמידו את מחירם לגרעינים, כך שלא יכלו להיות תחליף אמתי.

היה ניסיון לשלב במנות סלק מספוא ולאור ניסיון זה, ייתכן ונראה יותר סלק בשנים הבאות.

מזונות לוואי המבוססים על עודפי תעשיית החלב תופסים יותר ויותר מקום בסל המספוא ונראה שיש מקום לעודד תהליך זה, כמו גם, כל שארית אורגנית שעומדת במבחן של איכות סבירה והיא נקיה מגורמי זיהום.

הויכוח על איכות המספוא ותוספי המזון בעיצומו, אבל ככל והדבר נראה לי, ודווקא בזמן מצוקה, אין מקום לפשרות בהרכב המנה ובתנאי שיהיה זה מעוגן בממשק וניתן יהיה להגיע לניצול מרבי של מכוונת הייצור שלנו, הפרות.

כולנו נאלץ להרבות יותר במספוא קיצי. (מיים!?) המזונות העיקריים העומדים לרשותנו הם הסורגום והתירס. הסורגום נמוך בערכו האנרגטי מהתירס אבל עולה עליו "בגסותו" ולכן אינו חוסך בצורך לשלב גרעינים ומזונות עתירי אנרגיה זמינה בכרס. התירס, לעומת זאת, ובמידה וינתן בכמויות גדולות מהמקובל היום ויטופל נכון בקציר ובאחסון, יאפשר לחסוך בכמות הגרעינים הנדרשת לייצור סביר.